

Í ár fór heiðurin til Finnlands

Mánadagin varð kunngjørt í Oslo, at finski rithøvundin Antti Tuuri fær bókmentavirðislønina hjá Norðurlanda ráðnum fyrri 1985.

Virðislønin er 75.000 kr. og Tuuri fær hana fyrri skaldsøguna »Pohjanmaa«, sum á svensktum eitur »Österbotten«.

Dómsnevndin sigur, at Tuuri væl hyrður við einum neyvum stili og við støði í ringum tíðum í sögu Finnlands lýsir mótsetningin millum eina gamla samfelagsskipan og eina nýggja og mótsetningin millum ættarlið og millum mann og kvinnu (»...som i en knap, humorfyldt stil og med baggrund i konfliktfyldte perioder i Finlands historie beskriver kontrasten mellem en gammel samfundsorden og en ny samt modsætningen mellem generationer og mellem mand og kvinde«).

12 rithøvundar og skald vóru innstillað til virðislønina.

»Österbotten« er 11. bókin hjá Antti Tuuri. Hann skrivur her um eitt umhvørvi og eitt evni, hann kennir.

Antti Tuuri kennir av egnum royndum mótsetningin millum ta opnu bygdina og tað avmarkaða verksmíðjummhvørvið og hesin mótsetningur blivur so við og so stillisliga grundin undir eina livsáskoðan.

Stilurin hjá Tuuri er og hevur altíð verið knappur, hann brúkar fá orð. Men hann brúkar beinraknan komikk og hann brúkar ironi fyrri at fáa fram samkenslu sína við menniskj-um.

»Österbotten« er ein skaldsøga um fyra brøður, sum ein dag í juli hittast fyrri at byta millum sín ein arv. Teir royna at ávirka

livsins gongd, men dirvið trýtur og livið hevur sína gongd.

Hóast søgan er um hendingar ein dag nú á døgum, so fær Tuuri kortini nógv við um fortíðina hjá Österbotten, sum er á markinum Svøríki-Finnland. Sjálvsgonarbondurnir settu seg upp imóti valdsharrum, sum stundum komu eystaneftr, stundum vestaneftr.

Nú ræður um at vera rættur maður. Reypr er eitt endamál í sær sjálvum. Men tað er maktarloysi, sum býr undir spølunum og illbønunum hjá teimum stóru dreingjunum. Tað gamla í Österbotten er vorðið til vanamentan hjá amatørnum, tað er viknað.

Menninir í »Österbotten« eru veikir, hóast teir royna at sýnast sterkir.

Kvinnurnar í skaldsøguni hava serstöðu. Litið sæst til tær. Og tá menninir tosa um tær, eru tær slaturkellingar ella konur, teir noyðast at føða og klæða. Eftir tosinum hjá monnum at døma eru kvinnurnar bara til fyrri at órógva ta bróðurligu samveruna millum menninar.

Hinvegin letur Tuuri júst ein mann, frásøgumannin í söguni, lýsa kvinnurnar sum tær, ið

forða heiminum undan órógv og knýta saman tey ymsu ættarliðini. Eins og hjá Grass og Marguez gera ágrýtnar og konkretar kvinnur livsins lógir til veruleika. Menninir gera móttstöðu, fløkjast í sínum egnum gønum ella geva skarvin yvir á hálvári leið. Teir, sum víðurkenna broytingina ella, at hon er ógjörilig, fara heim aftur til mammu.

Antti Tuuri hevur serliga góðar gávur at geva øllum gætur, hann er frálíkur eygleiðari. Eisini dugur hann væl at gera mótsetningar burtúr kendum lutum, sum taka lesaran á béli. Hann er frásøgumaður burturav. Í »Österbotten« er bara ein einasti replikkur og hann er allarfyrr í bókini.

Síðani tekur frásøgnin við. Ofta við einum komiskum, men vælmeintum, orðalag greiðir hann frá tí, onnur siga og gera. Hann skrásetir, men ger ikki viðmerkingar.

(Leysliga umsett eftir grein hjá Irmeli Niemi, sum varð almannakunnigjörð í sambandi við innstillingina til virðislønina).

Tann 25.

Antti Tuuri er 25. hævundin, sum fær bókmentavirðisløn Norðurlandaráðsins og fimti finnin.

Virðislønin er latin á hvørjum ári síðani 1962. Tað eina árið, 1965, fór hon í tveir partar. William Heinesen fekk annan fyrri skaldsøguna »Det Gode Håb«.

Í 1984 fór virðislønin til svian Göran Tunström. Hann var tiggjundi sviin, sum fekk hana. Fimm ferðir er heiðurin farin til Finnlands, fimm ferðir til Danmarkar (Danmark innstillaði William Heinesen í 1965), triggjar ferðir til Noregs og tvær ferðir til Íslands.

Nú kunna Føroyar og samar eisini innstilla til virðislønina. Føroyar innstillaðu Regin Dahl og yrkingasavn hansara »Eftirtorv«.

Antti Tuuri fær virðislønina, 75.000 kr., á ársfundinum hjá Norðurlanda ráðnum í Reykjavík fyrst í mars.

hd

Á hvíta tjaldinum

En rystende og stærk realistisk beretning om hvad der sker før, under og efter et atom-angreb.

Dagen efter THE DAY AFTER

»Hvad Fanden skal vi dog med al den atomare ondskab? Skaffe os af med den så hurtigt som muligt simpelthen for at overleve.«

Paul-Jørgen Budtz, Ekstra Bladet

»Virkeligheden bliver meget værre«

B.T.

»Vi skal skynde os ind og stå ansigt til ansigt med de barske spørgsmål, filmen rejser« Aktuelt

»Spiller dygtigt på den nagende frygt for katastrofen, der er en stadig større del af stadig flere menneskers liv« Morten Piil, Information

Instruktion: NICHOLAS MEYER

JASON ROBARDS

JOBETH WILLIAMS · STEVEN GUTTENBERG
JOHN CULLUM · JOHN LITHGOW

Hetta er filmurin um eitt kjarnorkubumbuálop á USA, sum hevur skelkað fólk. Hann varð sýndur fyrstu ferð í amerikanskum sjónvarpi tann 20. november 1983.

Filmurin er um eitt hugsað kríggj í Týsklandi, sum skjótt breiðir seg um allan heimin, og greiðir síðani frá tí, sum hendir í Kansas City, einum stórbýi, sum hevur hernaðarlígan tyding, tí har eru nógv rakettstöðir.

Sum amerikanskum filmum líkt, snýr hesin seg eisini um nøkur fá fólk, nakrar hetjur, sum vit fylgja í øllum filminum, fyrst undir sjálvum álöpinum og síðani dagarnar aftaná.

Men hetta er eisini ein filmur um eina heimsumfatandi vanlukku, tí ongin tekur longur fyrri fult tosið um avmarkað atomkríggj. Hetta er also ein filmur, sum eisini víðkemur okkum, hóast Kansas City fyrri okkum er ein fjar-skotin býur.

Tað er sjálvandi upp til hvønn einstakan at taka støðu til, antin hesin filmur er veruleikafjarur ella ein hugsandi veruleiki. Í øllum førum er hann bygður á óttan hjá fólk, ótryggleikan og politisku støðuna. Og hetta er veruleiki.

»Dagin eftir« kemur í Havnar Bio ella Sjonleikarhúsinum.

Føðingar- dagur

Í dag 24. januar, verður Edith Joensen, Vági, 70 ár.

Barnadansur

Barnadansur verður í Norðurlandahúsinum friggjakvöldið frá kl. 20.00 til 21.00.

Teir spæla fyrri teimum tilkomnu

Danmark hevur eisini sínar Dudle Bugs. Teir eita Ragnar og Combo og teir koma til Føroya um eina góða viku. Far Con skipar fyrri.

Ragnar og Combo skula spæla tvey vikuskifti í Føroyum og skráin fyrri tað fyrri er lögð: hos-

kvöldið 31. januar spæla teir í Kvældloti, friggjakvöldið í VB-húsinum, leygarkvöldið í Kl-höllini og sunnukvöldið í Glyvra Bio.

Ragnar og Combo spæla rokk frá tryssunum og country. Og Ragnar syngur Elvisløg, so ringt er at

hoyra mun á honum og gamla, góða Elvis.

Ragnar og Combo spæla í fleiri londum og serliga í Svøríki eru teir væl umtóktir. Teir hava ofta spælt í svenska sjónvarpinum.